

(/)

🏠 (/) > Diverse (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84>)

> Bøger (<http://www.historie-online.dk/boger>)

> Anmeldelser (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5>)

> Banemændene. Weimarrepublikkens sidste vinter

← Forrige artikel (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/en-byhistorisk-mosaikfestskrift-til-joergen-mikkelsen>)

Banemændene. Weimarrepublikkens sidste vinter

Kategori: Anmeldelser

Visninger: 2858

Del artikel: **f** ([https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://www.historie-](https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/banemaendene-weimarrepublikkens-sidste-vinter)

[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/banemaendene-weimarrepublikkens-sidste-](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/banemaendene-weimarrepublikkens-sidste-vinter)

[vinter](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/banemaendene-weimarrepublikkens-sidste-vinter)) **t** (<https://twitter.com/home?status=.> Aktiviteten kan ses på [http://www.historie-](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/banemaendene-weimarrepublikkens-sidste-vinter)

[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/banemaendene-weimarrepublikkens-sidste-](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/banemaendene-weimarrepublikkens-sidste-vinter)

[vinter](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/banemaendene-weimarrepublikkens-sidste-vinter)) **in** ([http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=http://www.historie-](http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/banemaendene-weimarrepublikkens-sidste-vinter&title=)

[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/banemaendene-weimarrepublikkens-sidste-](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/banemaendene-weimarrepublikkens-sidste-vinter&title=)

[vinter&title=\)](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/banemaendene-weimarrepublikkens-sidste-vinter&title=)

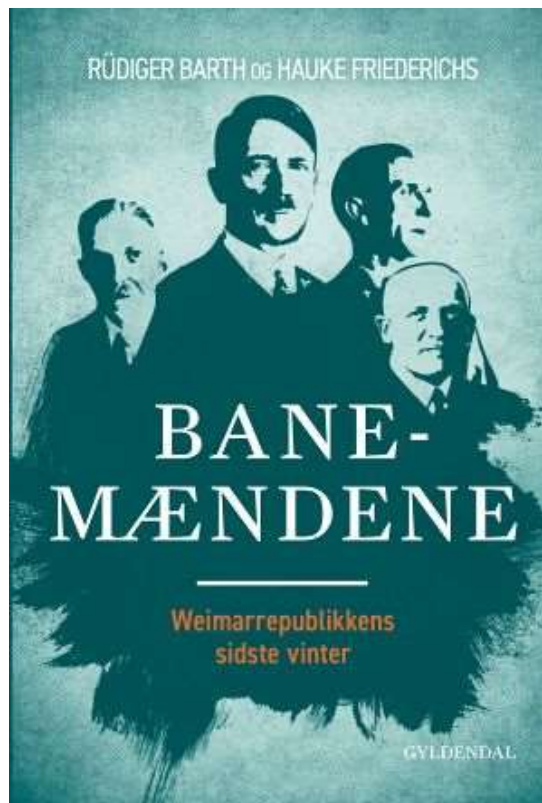
Rüdiger Barth og Hauke Friederichs

Banemændene. Weimarrepublikkens sidste vinter

Gyldendal 2020, 407 sider

Af Nils Arne Sørensen. Professor i moderne historie, SDU

Weimarrepublikkens undergang er et velbesøgt territorium for historikere – og af gode grunde: Vi ved jo, hvilke konsekvenser det fik, at præsident Hindenburg valgte at udnævne Hitler til kansler den 30. januar 1930. Hvordan og hvorfor Hindenburg endte med at træffe det valg, må også siges at være velbelyst – ikke mindst, at nazisterne ikke erobrede magten (som de selv – ligesom deres fascistiske våbenbrødre i Italien – yndede at fortælle), men at de fik den overdraget på baggrund af anbefalinger fra stærke konservative kredse i det tyske samfund, der langt fra elskede demokratiet og mente, at Hitler og nazismen kunne kontrolleres.

I forhold til denne overordnede tolkning er der intet nyt at hente i Barth og Friederichs' bog. Det nye er den valgte form: bogen beskriver (og kommenterer hist og her) udviklingen dag for dag fra von Papens regering trådte tilbage efter rigsdagsvalget i november 1932 og til Hitler blev udnævnt til kansler 30. januar. Der fokuseres ikke overraskende på den politiske udvikling og nøglepersonerne er von Papen, von Schleicher, Hitler, Goebbels og von Hindenburg og hans nærmeste rådgivere samt samtidige politiske iagttagere fra diplomati og presse. Denne dag for dag kortlægning tilføjes en ekstra fornemmelse af fart og drama ved at blive fortalt i historisk nutid, men også bevidst fragmentarisk: perspektivet forskydes hele tiden fra aktør til aktør – og hovederindet: den politiske udvikling suppleres med sideblikke, hvor vi læser om vejret, teaterforestillinger, avisannoncer om ferierejser, uddrag fra tidens lyrik og beretninger om de højere sociale lags selskabelighed i en sådan grad, at det er nærliggende at sammenligne med Oliver Hilmes' bog om Berlin-olympiaden, der – som Nikolaus Waschmanns spidst skrev i sin anmeldelse i *The Guardian* til dels kan læses som en "hipster guide to Berlin c1936, taking readers on a whirlwind tour of hot clubs, bars and swanky restaurants." (*The Guardian*, 22.2.2018). Det er svært at frigøre sig tanken om, at forfatterne har haft Hilmes' bog som inspirationskilde – selv om de selv i stedet fremhæver Netflix-serien *House of Cards* og ligefrem selv sammenligner deres bog med "forlægget for en drejebog." Hvis det er ambitionen, er det nok ikke nogen dum idé at krydsklippe politisk intrigemageri med scener fra andre dele af livet i Berlin; *Babylon Berlins* succes har nok åbnet banen for flere serier af samme slags.

Mere venligt kunne man i stedet fremhæve, at de mange sideblikke minder læseren om, at Berlin i disse uger var meget mere end et par håndfulde mænds politiske manøvrer, og det er selvfølgelig en vigtig pointe. Vi bliver også mindet om, at det politiske drama udspilles på baggrund af stor social nød (hvor forfatterne gør dygtigt brug af den amerikanske fagforeningsmand Abraham Plotkins dagbøger til at føre os ind i fattige lejekaserner, men også analyser af den sociale og økonomiske situation fra embedsmænd og fagforeningsledere). Den politiske vold på gaderne dækkes også, og ikke mindst gør forfatterne meget ud af, at nazistpartiets flodbølgelignende fremgang fra 1930 ved novembervalget 1932 blev afløst af tilbagegang og tydelige krisetegn i bevægelsen. Det er baggrunden for bogens konklusion: "Banemændene havde ikke behøvet at sejre".

Denne konklusion kræver jo næsten at blive underbygget, men det sker ikke, for det er ikke en klassisk historisk fremstilling, der vil forklare, som vi har her. I stedet er inspirationen snarere den politiske reportage: forfatternes ambition er at lade de kilder, de har udvalgt, tale. Resultatet er blevet en bog,

som man kan vælge at kalde veloplagt, men også pege på ikke gør os klogere, end vi var i forvejen.

[Historie-online.dk, den 11. februar 2020]

← Forrige artikel (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/en-byhistorisk-mosaikfestskrift-til-joergen-mikkelsen>)

SE RELATEREDE ARTIKLER

RADIKALT - 1905-2005

(<http://www.historie-online.dk/boger/radikalt-1905-2005>)

HOVSLAG FRA SLEIPNIR

(<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/hovslag-fra-sleipnir>)

**EN BYHISTORISK
MOSAIK.FESTSKRIFT TIL
JØRGEN MIKKELSEN**

(<http://www.historie-online.dk/boger/en-byhistorisk-mosaikfestskrift-til-joergen-mikkelsen>)

Klima og katastrofer

Ny serie i podcasten "Åsteder"

(<http://www.historie-online.dk/nyheder-og-aktiviteter-2-2/klima-og-katastrofer>) (<http://www.historie-online.dk/nyheder-og-aktiviteter-2-2/klima-og-katastrofer>)

Lærernes dag i H.C. Andersens Hus

Det bliver en inspirerende dag fyldt med nytænkning, gode historier og åbne dialoger